

Lausunto

15.07.2022

Asia: VN/4165/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomionne rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettavasta laista.

-

Yleiset huomionne maankäyttö- ja rakennuslakiin esitetyistä muutoksista.

-

Yleiset huomionne koko esitysluonnoksesta.

Oulun kaupungilla ei ole mahdollisuutta antaa virallista lausuntoa annetussa aikataulussa, koska lausuntoaika on kaupungin päätöksentekoelementtien kesälomakaudella. Tämä annettu lausunto on asiantuntijalausunto.

Lakiluonnoksen tavoitteeksi ilmoitettu digitalisaation edistäminen ja erityisesti yhteentoimivuus, tietomallit ja koneluettavuus ovat kannatettavia tavoitteita. Tiedon yhteentoimivuuden toteutukseen tarvitaan kuitenkin rahoitusta kuntiin, mutta lakiluonnos ei sisällä tarkkaa arviota valtakunnallisen yhteentoimivuuden toteutuksen kustannuksista. Yhteentoimivuuden toteuttaminen edellyttää muutoksia kuntien nykyisiin tietojärjestelmiin, rekistereihin, tietoineistoihin, prosesseihin ja rajapintoihin, joten muutoksista aiheutuu kunnille merkittäviä kehityskustannuksia ja vuosittaisia ylläpitokustannuksia.

Oulun kaupunki ei näe merkittävää hyötyä lakiluonnoksen mukaisesta rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä, mutta luonnoksen mukaisesti ratkaisusta aiheutuisi kunnille kustannuksia sekä haittaa nykyisille toimintatavoille. Ehdotus heikentäisi kuntien mahdollisuuksia päättää digitaalisista tietopalveluistaan ja niiden rahoituksesta. Lisäksi kuntien kannalta ylimääräisen RYTY-rekisterin ylläpito toisi kunnille lisätyötä.

Lakiluonnoksen mukaan kunnilla säilyisivät edelleen kaikki tiedon ylläpidon vastuut sekä tiedontuotantoon ja yhteentoimivuuden toteuttamiseen liittyvät kustannukset, kun taas Suomen ympäristökeskus saisi oikeuden kunnan kustannuksella tuotettujen tietojen hallinnointiin ja jakamiseen. Lakiluonnos rajaisi kuntien mahdollisuuksia hallinnoida omaa tietoaineistoaan ja tuottaa omia tietopalveluitaan. Oulun kaupunki on kattanut tiedontuotannon kustannuksiaan perimällä maksuja tietojen käytöstä, mutta lakiluonnos heikentäisi tätä mahdollisuutta.

Laki toisi kunnalle ylimääräisen RYTJ:n rekisteripidon velvoitteen. Lakiesityksessä esitetään, että kunnat tallentaisivat tiedot RYTJ:hin, joten RYTJ sisältäisi siis kopion kuntien rekistereissä olevista tiedoista. Oulun kaupungin ei ole tarkoituksenmukaista ylläpitää kahta päällekkäistä rekisteriä, mutta Oulun kaupunki ei voi myöskään korvata omia rekistereitään RYTJ:n rekisterillä, koska Oulun kaupungin viranomaistehtävissä tarvittava tiedonhallintakokonaisuus on laajempi kuin RYTJ:ssä oleva rekisterikokonaisuus.

Lakiesityksen mukaan kunnat myös toimisivat RYTJ:n rekisteripitäjinä ja vastaisivat RYTJ:n tietosisällön oikeellisuudesta. Oulun kaupungin näkemyksen mukaan kunnille ei tulisi esittää velvollisuutta tietojen tallentamiseen RYTJ:hin, vaan Suomen ympäristökeskuksen tulisi hakea tieto kunnan rajapinnasta. Suomen ympäristökeskus olisi siten vastuussa siitä, että tieto tallentuisi RYTJ:hin oikein.

Kunnille tulisi lakiluonnoksen mukaan uusia vastuita, mutta lakiluonnoksessa ei esitetä kunnan saavan vastavuoroisesti valtion tuottamia tietoja RYTJ:stä. Tiedossa olevia pitkäaikaisia valtakunnallisia tiedonhallinnan ongelmia, kuten päällekkäistä työtä kuntien ja valtion välillä sekä tietojen välittämistä kunnista eri valtion viranomaisille, ei lakiesitys ratkaisisi.

Esitys ei tuo säästöjä kunnan tehtäviin, vaan RYTJ toisi kunnille tarpeettomia lisävelvoitteita ja -kustannuksia. Kunnalle säädettyihin uusiin velvoitteisiin nähden lakiluonnoksessa esitetyt kustannukset on arvioitu merkittävästi liian pieniksi. Valtion tulisi korvata kunnille lainmuutoksesta aiheutuvat kustannukset eikä kunnille ei saisi aiheutua lisäkustannuksia. Lisävelvoitteet aiheuttaisivat mahdollisesti kunnille myös tarvetta lisäresursseille.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettava laki

Ovatko ehdotetun lain 5 §:ssä mainitut alueidenkäytöstä tallennettavat tiedot mielestänne kattavat?

-

Huomionne ehdotetun lain 13 §:ssä mainituista julkisessa tietopalvelussa jaettavista tiedoista.

-

Huomionne ehdotetun lain 14 §:n perusteella muulle kuin viranomaiselle teknisen rajapinnan avulla luovutettavista tiedoista (luonnos valtioneuvoston asetuksesta).

-

Muut huomiot

Huomionne koko esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista.

-

Muut mahdolliset huomionne esitysluonnoksesta?

-

Patosalmi Anni
Oulun kaupunki / Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut